

Telefonska št. 312.

(Konec prih.)

kaznični zdravnik vrže ven po stopnicah.

Rači malenkostni prestopkov se stavi kazence v spone, v železje, v katerem sede sključeni ure in ure, dneve in dneve. Vsak dan odhajajo cele trume obsolence v mrčino, vlažno, za zdravje pogubonosno klet, kjer se jih vkuje v železje in pušča v njem cele noči. Po dnevi naporno štirinajsturno delo, po noči železni okovi!

Naravnost protizakonito uporablja Šaban železne okove, težke do 40 kg, v katere so nekateri nesrečniki vkovani tudi po štiri mesece.

Vedoma protizakonito uporablja Šaban takozvani »stari podrum«, zapor globoko pod zemljo, kjer ljudje žive brez zraka, brez svetlobe, na vlažnem, skupno s podganami drugo golaznijo in mrčesom.

Ta »stari podrum« so oblasti leta 1903. zaprle.

Šaban ga je ponovno odprl. Isti nečlovek muči obsolence z gladom, ker jih, on, dasi že itak strdajo, še povrhu kaznuje s postom.

A ne samo to! Tudi tepe jih! Nečlovek Šaban obhodi vsak dan nekolikokrat vse prostore v kaznišnici, v roki ima debelo palico in tepe z njo ljudi ob desni in levi — obsolence in paznike.

Nečlovek Šaban ukazuje stražnikom, da tepejo ljudi in da jih sekajo s sablami, a tudi sam jih bife s sabljo in z bičem, suje z nogo in bife s pestjo.

Nekdaj so v caristični Rusiji po ječah batinali ljudi. In vsa Evropa se je nad tem zgražala. To je bilo pred petdesetimi leti. Človeka so obsodili na batine in ga tepli.

Toda danes, na pragu leta 1920. se v demokratski in napredni Jugoslaviji nič več ne sodi ljudi za batine, nemo se človeka kar brez sodišča pobija, tako pobija, da ne more več niti vstati, moralo ga nesli v bolnico in tam umre.

A bolnica, o lepoplavski bolnica, groza med grozami, to je kulminacija groze.

Kaznični zdravnik Franjo Eisenbacher mrcvari bolnike, jih suje po stopnicah iz bolnice, jim ne daje zadostne hrane, drži jih v nesnagi in smrti, ubija z gladom in smradom. Z gladom in smradom ubija te nesrečne in nezaščitene ljudi, ki so prisiljeni in uničeni po Šabanovi zverstvi priti k njemu po pomoč!

A verjemite mi, verjemite, da znaša število umrlih skupno z onimi, ki so bili izpušeni polživi na prosto, letno do 30 odstotkov.

Verjemite mi tudi, da boste danes od starejših jetnikov našli zelo težko samo dva odstotka zdravih ljudi.

O, da bi mogli vstati vsi ti mrtveci iz svojih vlažnih in zapuščenih ležišč in da bi prišli v eni temni noči pod okna svojih krvnikov in ubijalcev: Šabana, Ogorelca in Eisenbacherja, kaka strašna tuga bi bila to in kako grozna serenada...

A sedaj čujte, čujte!

Ves ta bogati in neizmeren profzvod dveh tisoč žuljevih in s krvavim znojem oškropjenih rok, je prehajal v žepu in želodcu pešice ljudi, pešice grabeljivih in uničujočih ljudskih zverj, in te zveri, zadovoljujoče svoj nesramni in neutišeni tek, branijo malhno, a grabeljivo divjačino, Šabana, in zato je on bog v Jugoslaviji, nepremagljiv vsega-mogoč bog.

Čujte, čujte!

Naši belgrajski vladi so znani ti zločini. A ona le temu bogu šele pred tremi tedni odvzela oblast, čeravno je vedela, da je tisti bog Šaban ukazal v Lepoglavi, v strašnem »starim podrumu«, za časa Avstrije do mrtvega preteptati rušitelja Avstrije in graditelja Jugoslavije, atentatorja Luka Lukića. Čeravno je vedela, da je Šaban skozi 4 neizmerno dolga leta volne mrcvaril mene, političnega obsojenca, da tekem vseh teh štirih let ni dovolil čitati knjige, me držal v samotnem zaporu, me metal v najhulše delavnice, malo da me ni pogljal v blaznost in samomor in končno uničil zdravje, pritiral me je v tuberkulozo, uničil mi živce, — a vse to samo zato, ker sem se predznil dvigniti svojo roko na Avstrijo, na Avstrijo, ideal države dr. Josipa Šabana.

In ta Šaban je danes bog v Jugoslaviji!

A vlada mu ni mogla do živga zato, ker ima za seboj buržoazne stranke v Hrvatski, ki ga varujejo in branijo. Šaban je namreč pripadnik vseh strank — starčevićanske i klerikalne i demokr.; a če bi bil Radić na svobodi in bi imel besedo, bi bil Šaban i radićev. Kedar bi bilo treba, bi bil tudi sočjalist, in anarhist! In zato ga varujejo vse stranke, ker ga smatrajo za svojega človeka.

Njega branijo tudi vsi predpostavljeni krogi v Hrvatski, ker ima jo od Šabanovih zverstev koristi in ker so ravno tako korumpirani kakor Šaban.

A ob vsem tem in to tembolje ne morem molčati, ne morem tega mirno prenašati, ker se upiram proti tem zločinom in apellam na vse poštene in razumne ljudi v Jugoslaviji in v cel Evropi, naj se ne ozrejo proč od teh zločinov in naj protestirajo in se uprejo!

Apellam na vse človekoljube cele zemeljske oble, da pogledajo to strahoto in da rešijo te slabe in uboge žrtve prokletega kapitalističnega sistema.

In na vsa »društva za varstvo živali«, da naj razširijo svoj delokrog tudi na — ljudi!

In na vse idijote, neumne in malodušne, ki obkokujejo bivše ruske magnate, fevdalce in birokrate, ker slišijo, da nosijo oni sedaj vreče in pometajo ceste — naj bi se osvetili in naj ne bi več obkokuvali krvnike, nego njihove žrtve.

Naj bi vsi ti skupno z menoj izrekli svoj glas protesta in skupaj z menoj zavpiji:

— Nehajte z zverstvi nad nevarovanimi in sirotinimi žrtvami kapitalizma!

— Osvobodite jih iz krempljev vampirja in jim nudite človeško življenje, ki jih more edino oplemeniti!

— V ječo s krvniki in ubijalci: Josipom Šabanom, Nikolajem Ogorelcem in Franjem Eisenbacherom!

— Naj strojne in naj se pokore za svoje vnebovijoče grehe in naj poginejo v mračnih luknjah, v katerih so ni davili druge.

Poz in njimi!
Naj živi človečnost!
Rudolf Hercigonja.

JADRANSKO VPRAŠANJE JE ODGOĐENO.

LDU, Split, 16. (DDU). Agencija Stefani javlja iz Pariza od 14. t. m. Razgovori o jadranskem vprašanju so odgođeni. Dr. Trumbić je izročil noto, v kateri zahteva modifikacije načrta. Nitti je baje rekel, da je pri-

pravljen odpotovati v Belgrad, da se pogaja glede trgovske pogodbe z Jugoslavijo.

OSUPLOST ANTANTE NAD WILSONOVO NOTO.

LDU, Belgrad, 16. Presburo doznava iz Pariza: Noto, ki jo je predsednik Wilson poslal francoski in angleški vladi, je povzročila občo osuplost. Italijanski listi kritizirajo breobzirno to uporno zadržanje predsednika Wilsona v korist Jugoslaviji in gredo tako daleč, da izjavljajo svoje mišljenje, po katerem Francija, Anglija in Italija ne bi trebale ozirati se na to noto in da naj rešijo evropske probleme brez ozira na severno-ameriško državo. Ker pa so evropski zavezniki skoro popolnoma odvisni od Zedinjenih držav glede financ in dobav, ti listi manj napadajo severno-ameriške države, temveč bolj osebno predsednika Wilsona ter si prizadevajo dokazati, da je Wilsonova osebna avtoriteta v njegovi državi enaka nič, ker se mu ni posrečilo, da bi ameriški senat ratificiral versallsko mirovno pogodbo. Bilo bi nepravilno, ako bi generalizirali in rekli, da je tudi francosko časopisje enodušno izreklo enako sodbo o predsedniku Wilsonu. Jasno je, da italijanski kritiki mrzijo predsednika Wilsona, ker vidijo, da se predsednik še vedno pokazuje kot branitelj principa pravice in da morajo zavezniške sile hote ali ne hote s tem računati. Listi pojmijo, kakšne posledice bi nastale, ako bi se Zedinjene države eventualno umaknile z mirovne konference. Lloyd George in Millerand sta se napram italijanskemu ministrskemu predsedniku Nittiju obvezala, da se sedanji pregovori v Londonu ne bodo prej prekinili, dokler ne bo rešeno jadransko vprašanje, bodisi z nasiljem, da se sprejme londonski dogovor, ali pa da se sprejme od obeh strani kompromisni predlog. Nitti je sporočil Lloyd Georgeu in Millerandu, da bo dala Italija Dalmacijo avtonomijo, ako se sprejme londonski dogovor, tako da bi postala Dalmacija demokratska republika, s takimi pravicami, kakor jih ima Kanada napram Angliji. S to obljubo namerava Italija preslepiti one osebnosti v Franciji in Angliji, ki še vedno smatrajo, da bi londonski dogovor pomenjal krivico za Jugoslavijo. Tako je bilo stanje pred intervencijo predsednika Wilsona. Ko pa je predsednik Wilson nastopil z gorjenjem zahtevo, je nastalo isto stanje, kakor je bilo koncem decembra 1919, ko so Francija, Anglija in Zedinjene države izročile noto italijanskemu ministru zunanjih stvari Scialoj. Veli se, da sta Millerand in Lloyd George odgovorila predsedniku Wilsonu, da hosta počakala njegovega odgovora, preden se bo sklenila definitivna odločitev o držanju Francije in Anglije v jadranskem vprašanju.

STALIŠČE ČRNOGORCEV.

LDU, Belgrad, 16. Popoldne sta poslanca Daković in Jović posetila g. Davidovića. Črnogorski klub se ni dal »radne izjave o svojem držanju v vprašanju današnje krize. Vendar sodeč po osebnem razpoloženju, ki vlada med njimi, se more reči, da Črnogorci ne bodo podpirali vlade opozicijskega bloka.

Narodno predstavništvo.

LDU, Belgrad, 16. Včeraj se je po trimesečnem presledku vršila se la začasna narodna predstavni-

štva. Nekoliko pred 16. uro so se začele polniti galerije z občinstvom, ki je bilo zelo radovedno, kako bo izpadla prva seja po dolgem prestanku. Novinarske lože so bile polne, dočim so diplomatske lože zasedle ženske. Prvi je vstopil g. Protić in sedel na prvo klopo desnice, za njim pa so vstopili posamezni člani parlamentarne zajednice. Od črnogorskega kluba je prisostvovalo šest članov, od socialnih demokratov ni bilo nikogar. Od republikancev je bil navzoč poslanec Zlatič. Vseh skupaj je bilo navzočih 39 poslancev. Ob 16.45 je predsednik dr. Pavlovič otvoril 69. sejo začasnega narodnega predstavništva. Tajnik Jovanović čita zapisnik prejšnje seje, ki se odobri. Na koncu seje javi predsednik narodnega predstavništva, da je vlada podala ostavko, ki je bila sprejeta. Vsi tedaj parlament v smislu poslovnika ne more delovati. Ko nova vlada sestavljena, bo predsednik v sporazumu z novo vlado takoj sklical predstavništvo k novi seji.

Meja v Banatu popravljena.

LDU, Veliki Beckerek, 16. Romunski listi javljajo, da je meja v Banatu popravljena v korist Jugoslavije, tako da bodo Madoš, Pandanj in Fenj pripadali Jugoslaviji. Po tej vesti bo sla meja med Jugoslavijo in Romunijo od Temiša preko Barača in Vilada.

Poljaki proti protirevoluciji na Ruskem.

LDU, Moskva, 16. (Dun KU). Po poročilih od vzhodne fronte se je poljska divizija v Sibiriji, kateri poveljuje general Janin, uprla, pobila častnike in se pridružila rdeči armadi.

Nasprotja med Wilsonom in Lansingom.

LDU, Amsterdam, 16. (Dun KU). Po poročilih iz Londona objavlja »Daily News« vest iz New Yorka o razlikah med Wilsonom in Lansingom. Lansing je želel, da dobi zveza narodov izključno mednarodno razsodišče, ter se je protivil temu, da bi se obsedel bivši nemški cesar. Tudi je proti temu, da bi Zedinjene države prevzele mandat v Turčiji. Neposredna posledica razlike med Wilsonom in Lansingom bo najbrže, da je zginjla vsaka nada na ratifikacijo mirovne pogodbe.

Poziv iz Rusije. Moskovska sovjetska vlada pozivlja evropske in ameriške strokovne organizacije, da pošljejo svoje zastopnike na tretji vserski strokovni kongres. »Pošljite svoje delegate, da bodo študirali situacijo tu na mestu. Naj spoznajo naše strokovno gibanje neposredno in njegove pozitivne ter negativne strani. Pozdravljamo vse delavstvo, vse tlačene in stiskane — njih zastopnike pozdravljamo z velikim veseljem in z odprtimi rokami. Za vse resnične revolucionarje (1) se ruske strokovne organizacije posebno zanimajo.« — Pa delajo bi se že, le ko bi potnih listov ne bilo treba in ko bi bili vsi sami »resnični revolucionarji«... Tudi vlade!

Socialno demokratska stranka republike Poljske je sklenila, da proklamira generalno stavko, ako poljska vlada odkloni mirovno pogodbo Rusije. — Poljsko delavstvo je s tem pokazalo solidarnost z ruskim proletariatom.

Odesa zavzeta. Iz Moskve poročajo, da je rdeča vojska zopet zavzela Odeso.

Novice.

— Zahrbnost antante. Dne 10. j. m. je priplula v Odeso ameriška vojna ladja pod poveljstvom kapetana Kellera, ki je šel v mesto ter se pogajal z lokalnim sovietom o usodi v Odesi stanujočih ameriških državljanov. Ko je ladja zopet odpeljala, je začela nenadoma streljati na mesto. Obstreljevanje je trajalo več ur. Pod okriljem topovskega ognja je odvedla ameriška ladja več transportnih ladij siloma s seboj. Ljudski poveljnik za zunanje stvari se je pritožil proti takemu postopanju, ki nasprotuje določbam mednarodnega prava in vojnimi običajem.

Koze v Hrastniku. V Hrastniku se je pojavil slučaj koz. Zaupnikom priporočamo, da vplivajo na delavce, da se dajo cepiti, ker je to najboljša preventivno sredstvo zoper razširjenje te kužne bolezni.

— V procesu bratov Röchlingov se bo izvršila revizija. O procesu je poročal naš berlinski poročevalec v enem svojih pisem.

— Učinkovito zdravilo proti hrip. »L' Oeuvre« poroča, da se je pariskemu zdravniku Folleyu posrečilo ozdraviti že veliko slučajev hripa potom vbrizganja serumu za kugo iz Pasterjevega zavoda.

— Nov rekord v plavanju. Italijanski plavalec Tiraboschi je dosegel novi svetovni rekord v plavanju. Preplaval je združeno ustje ameriških rek Parane, Paragvaja in Uruguaya imenovano Rio de la Plata v šestih urah in v eni minuti. To ustje je najširše na svetu; pri dolžini 3,9 kilometrov dosega stopnjevale največjo širino 220 km.

Dnevne vesti.

Lepoglavske grozote.

Na Hrvatskem je vzbudila veliko senzacijo brošura Rudolfa Hercigonje: »Lepoglavski vampiri«, v kateri slika Hercigonja, ki je bil sam priča in žrtev Šabana, podrobno vse strahote, ki so se dogajale v tej hiši.

Naše notranje ministristvo je, potem ko so izšla Hercigonjeva razkritja o Lepoglavi, objavilo v »Slobodnih Novinah«, da bo določilo komisijo, ki bo vse te zločine Šabana et consortes preiskala. Na podlagi te preiskave bodo prejeli ti nečloveci tudi zaslužen kazen. Osrednjo vlado pa opozarjamo, da pridejo v komisijo osebe, katerim je veliko lažje na resnici in bodo popolnoma nepristranske. Istotako naj pridejo v komisijo Rudolf Hercigonja in druge žrtve Šabanovih grozot, ki imajo pregled o vseh nepravilnostih in zločinih v Lepoglavi. V komisiji pa ne smejo na noben način priti osebe, ki so bile za časa Avstrije po Hrvatskem na odličnih mestih, ker so te osebe često prizadete! Zahtevamo pravično in temeljito preiskavo in javno poročilo o uspehu.

Obupni položaj delavcev sušilcev ljubljanskega barja.

Prejeli smo: Delavci, sušilci barja, komaj se životarimo. Draginja je narasla tako, da nam pri sedanjih plačah nikakor ni več mogoče živeti. Gospoda seveda sedi vsak dan pri čaši vina, ker ima vsega v izobilju. Hrana in kruh sta se podražila štirinajsturno za 31 K, naše plače pa se niso zvišale niti za vinar. Vprašamo sedaj: Ali ne bi bilo pravično, da se nam plače zvišajo za toliko, za kolikor moramo slej mirno in v zadovoljnosti, prinesli so nezaupljivost med nas in dvom nad davno že ugotovljenimi vrednotami. Zato ven z njimi, naj gredo na »svetovno trgovišče, kjer se rešujejo višje naloge.« Pri nas ni mesta zanje, kajti razboriti umetnik »naj vpliva na vzgojo naroda tako, da ne stvarja čez njegovo obzorje«.

To obzorje pa, to je nedotakljive in sakrosanctno. Gorje predrežu, ki bi je skušal razširiti, raztegniti. Zato, dokler je še čas: zgradimo si kitajski zid in obdajmo to krpico naše zemlje, ki smo jo oteli požrešnim sovražnim valovom, z obzidjem, da se ubranimo tuje kuze, ki grozi našim nepokvarjenim šegam. Kako bi dejal Peter Košenina, veliki junak? »Pomoč torej: narod poživni se, ker ti človečanstva živ krst ne verjame! Pravilo, da si berač — obleci beraško srtačo! Pravilo, da si lačen — stradi!« A ne želi si krizantem! Tu ni zate, kaj bi z njo. Kam pa bi s svetovno moderno umetnostjo? O vi vsi, grešniki, Prešeren, Cankar, Šubic, Azbe, Orohar in kar vas je še, nebo se vas usmili, vaši grehi so neizmerni!

In spet govori člankar: »Dajte narodu, kar je narodovegal! Za našo

Dr. K. Dobida:

„Osamosvojimo se!“

(Predpustna epistola).

Se ni docela utihnil volni krik Martov, pa se že glase spet vseprek sladkozvone melodijske Apolonovih družic. Oglašajo se znani zvoki, oglašajo se pa tudi glasovi, ki jih prej nismo čuli prepokosto, a oglašajo se tem glasneje. Kajti dokazano in potrjeno je, da vojska poplemeniti ljudi, jim sčisti notranjost in jih v vsakem oziru dvigne. In kar se je v globlji duši tekem teh polpreteklih let molčanja nabralo lepega in velikega, vsemu so se zdaj odprle zatvornice na stečaj: kajti zdaj je čas vseobče konjunktore.

Zadnjič je v znanem in za slovensko kulturo velezasluznem listu izšel članek. Videti ni bilo, da bi bil kaj drugačen, kakor vsi drugi članki v tistem listu. Komaj, da ga je človek sploh zapazil. Mislim sem, da obravnava valutno reformo ali kak drug enako aktualen tema in ga nisem brai. Vedel seveda nisem, kaj s tem zamudim. Šele pozneje sem spoznal ta usodni svoj greh v vsi njegovi ostudni nagoti. Znan človek, po po-

klicu učenec Apolonov, me je opozoril nanj, potisnil list v roko in — hoček, nočeš, beri!

Zgodilo se mi je tako nekako, kot človeku, ki je s predzno roko d tignil zavoso, katera je zakrivala za zdavnij očem slavno sliko v Sali. Sčasoma sem uredil spet svoje misli. In spoznal sem in izprevidel, da je ta članek nekaj izvanrednega, celo kakršnih siromašna slovenska literatura nima na izbiranje. Kajti najzoprednejša lastnost mi je bila vselej neodkritosrčnost in nikdar nisem maral ljudi z dvojnimi licem. Ta članek je pa pravo nasprotje tega: odkrita beseda, povedana naravnost, kakor se spodobi. Naša umetniško-kritička publicistika pogreša takih mož, odkritosrčnih in brez obzira na levo in pravo, ki se ne strašijo nasprotovanja in oporekanja. In je namreč stvar, o kateri se da lažje pisati, nego o umetnosti. Zato so tudi mnjenja in naziranja tako deljena, kot drugod nikjer. Ideje, ki jih pisec omenjenega članka razvil, so tako originalne in zaključki, do katerih treznega premišljevalca privede, s svojo neizprosno logiko, tako dalekosežnega pomena, da so zmožne zlahka preobraziti to malce slovenske kulture.

Zato bi bilo škoda, če bi šli mimo njih, ne da bi se za trenotek pomudili z njimi.

Toda to še ni vse. Najbolj smo hvaležni člankarju, ker nam je lasno in nedvoumno povedal na glas in črno na belem zapisal tisto, kar mišl večina med nami, a si iz napačne sramežljivosti ne upa z njim na dan. Dolgo smo čakali tega trenutka, zdaj je vendar enkrat izgovorjena ta beseda.

Toda kaj bi še pripovedoval že več, naj govori članek sam:

»Ni vsaka umetnost za vsakega! Ni za kmeti, kar je za meščane in ni za našega meščana, ki je bil pred pol stoletja še kmet, to, kar je za Parizana. — Zato se ne oddaljujmo od domačih tal in ne od domačega umetnosti. Imamo še časa dovolj! Čim hitreje bomo živeli, tem prej bomo doživeli! Ko bomo dozoreli, ne bomo dolgo uživali sadu naše zrelosti. Lepša je doba cvet, evanclije, nego d rba sadu, stagnacije. Za njo pride prodaj! Ne vlačimo torej tuljeh še v domovino! Ostanimo skromni, živimo ob svojih nepokvarjenih šegah!«

Ok, blagor nam! Bog nas obvaruj zlih izkušnjajcev, ki nam hočejo natveziti baljo o modri cvetki viso-

ke umetnosti. Proč z njimi, pod našo streho ni prostora zanje! Med nami cvete skromnost in ponižnost, nam ni treba sadu, nam ni treba zrelosti. Veselimo se svojih nepokvarjenih šegah, bodimo usodi hvaležni za njeno materinsko skrbnost, za njeno previdnost, s katero vodi naša pota, kajti »večina naših umetnikov v literaturi in upodabljaloci umetnosti je nastalo v socialni bedi.« Živela socialna beda! Brez nje bi ne imeli ne svojega slovstva, ne upodabljalocih umetnosti. Pa tudi mladih grobov ne in — jetike, posestrine naših Muz.

»Ne glejmo zato za svetovno moderno umetnostjo. To je pač stvar naših, za razvoj svetovne umetnosti najizvirnejše vnetih umetnikov. Njim je morda domovina pretesna, zato iščejo sreče na tujem svetovnem trgovišču, kjer se rešujejo višje naloge.«

Da, ravno to je isto. Spoznatí moramo, kdo je naš človek in kdo ni. Vse, ki zrejo čez mejo na zapad in jug in na daljni vstok, vse homo odcepili od zelenega narodovega debla, kajti škodljivci so in zreli, da se jih vrže v ogenj. Prinašajo nam strup od zapada, hočejo pregnati našo domačo meglo, v kateri smo živeli do-

mi plačevati za hrano in kruhi višje cene? Ali naši gospodje res ne zna- jo računati? Ali ne vedo tudi, da si moramo mi sami nabavljati poleg vsega še obleko in obuvalo? Boli smo in goli, o kakih draginskih do- kladah pa ni duha ne sluha. Naši gospodje predstojniki jih pa dobiva- jo. In pri vsem tem se ne zavedajo, da tudi oni ne bi mogli več igrati kavalirjev, če bi delavec ne delal. Hodijo sicer pridno v cerkev učiti se človekoljubja, ali delavca bi vse- eno najraje utopili v žilci vode. Taki so vsi naši klerikalci! Niti tega nočejo priznati, da smo delavci upravičeni vočilec narasle dragi- nje zahtevati višje plače! Nasprotno! Celo groze nam z odpustom iz službe, »če nam ni več po volji«. Oglasili smo se na tem mestu zato, da merodajne naše gospode ponov- no opozorimo na krivico, ki se nam godi in da naša javnost izve, kako skrb se posveča dobrobiti za de- lavstvo.

Poročilo glede nakazovanja nezgod- nih rent iz inozemstva.

Poverjenosti za socialno skrb v Ljubljani sporoča: Na ponovno nu- no posredovanje pri pristojnih nem- ških državnih oblastih in na pogoste direktne intervencije v prid našim rentnim upravičencem pri posamez- nih socialno-zavarovalnih zavodih v Nemčiji, se je končno posrečilo do- seči povsem zadovoljiv uspeh. Nem- ški »Reichsversicherungsamt« je s svojo okrožnico z dne 30. januarja 1920. pozval vse nemške delavske nezdgodne zavarovalne zavode, naj izplačajo vsem rentnikom jugoslo- vanskega državljanstva, ki so bili pred prevratom avstro-ogrske drž- avljani, njih zastale rente in ukre- najo vse potrebno, da se jim bodo iste za naprej redno nakazovale. — »Deutsche Bank, Rentenkonte« v Berlinu si je že dala izstaviti račun pri ljubljanskem čekovnem uradu in potem istega že nakazuje posamez- nim rentnikom njim pripadajoče za- stanke. Upati je, da v teku prihod- nih tednov prejmejo svoje rente tudi vsi oni, ki jih doslej še niso. Pover- lenosti za socialno skrb bo kakor doslej, tudi v bodoče skrbelo, da se bo nakazovanje nezgodnih rent iz inozemstva pravilno vršilo. Nanj naj se obrnejo vsi oni, ki bi svojih rent do konca meseca marca še ne spre- jeli, da bo moglo posredovati v njih prid, če se izkaže potreba. (LDU)

Zamenjavanje kronskih bankovcev avstro-ogrske banke za kron- sko-dinarske bankovce.

Pri zamenjavi kron bodo sodelo- vali razven podružnice avstro-ogrs- ke banke v Ljubljani in Mariboru tudi ti je denarni zavodi in sicer v Ljubljani: Poštomotekovni urad, Kranjska deželna banka, Podružnica Kreditnega zavoda, podružnica »Ja- dranske banke«, podružnica promet- ne banke, podružnica Češke indu- strijske banke, Ljubljanska Kreditna banka, Slovenska eskomptna ban- ka, Kranjska hranilnica, Mestna hrani- lica, Hranilnica kmečkih občin, Zadruga zveza, Zveza slovenskih zadrug, Kmetiska posojilnica in Ljub- ska posojilnica; v Mariboru: Mariborska eskomptna banka, po- družnica Ljubljanske Kreditne ban- ke, podružnica Jadranske banke, Občinska hranilnica mesta Maribo- ra, Posojilnica v Mariboru, Spodnje- štajerska ljudska hranilnica in po- družnica Anglo-avstrijske banke; v

bodočnost in našo srečo bi bilo bolje, če bi se mogli postaviti na primitiv- no stališče in se omejiti na najmanjše potrebe.

Kako se že glasi tista večno ena- ka, večna mlada slovenska pesem zdanih in prejšnjih časov? »Kaj Pe- trakov, kaj nam Tassov treba pev- cev je priletnih...?« Kaj so nam Ma- net in Cezanne in Van Gogh, Lieber- mann in Klimt, Rodin in Meunier in Metzner? Saj imamo svojo umetnost, narodno umetnost polhov in avb, nagelčkov in pisarji rut, harmoni- ke in rdeče narele. To je tvoja umet- nost, narod!

Zato pa ti dobro, pohlevo slo- vensko ljudstvo, ne želi si oranz in kitajskega čaja in brazilskih kave. Ko si samo vendar stokrat bogatel- šel! Saj ti rode sladka labolka, cvete bezeg in zori zlate ječmenček. Bla- gor ti, stokrat blagor! Zapad in iztok bosta polna tvoje hvale.

In tako je tudi z umetnostjo. Ske- naj se, dokler je še čas, odreči se na- pašnemu hrepenenju in pokopaj jih vse misli visokoleteče. V primitiv- nosti je tvoj spas. Ogrni raščevino, pepel na teme in zakolmi se svecano in za vselej s Polonijem! »Pri Bogu, da je ne rabim umetnosti!«

Na pustno nedeljo 1. Q. 1921.

Celju: Mestna hranilnica, Južno- štajerska hranilnica, podružnica Ljubljanske Kreditne banke, Ljud- ska hranilnica in posojilnica v Celju. — Ti zavodi zamenjajo le kronske bankovce po 20, 50 in 100 kron; tisočake pa sprejema v Ljubljani edinole deželna finančna blagajna, izven Ljubljane pa samo davčni uradi. — Predsedstvo dele- gacije ministrstva financ.

Nežigosan denar vjetnikov iz Ita- lije. Glasom dopisa finančnega mini- strstva tukajšnja delegacija ni poob- laščena sama zamenjati nekolekovan in nežigosan avstrijski denar, ki za prineso naši vjetniki sabo iz Italije. Zamenjavo mora v vsakem slučaju posebej dovoliti ministrstvo financ (generalni inšpektorat) v Beogradu, kamor je vlagati vse tozadevne proš- nje. Prošnje morajo biti kolekovane ter opremljene z uradnimi potrdili in dokazili o ujetništvu in o tem, da je bil denar res prinesen iz ujetništva.

Ponarejeni kolki na tisočaki. Ker krožijo v prometu tisočaki av- stro-ogrske banke s ponarejenimi kolki, se občinstvo v lastnem inte- resu opozarja, da svoje tisočake čim preje zamenja, in sicer v Ljubljani pri finančni deželni blagajni, izven Ljubljane pa pri svojem pristojem davčnem uradu. Ponaredba je prese- netljivo dobro uspela, zato naj bo ob- činstvo s tem posvarjeno. — Dele- gacija ministrstva financ.

Ženski odbor v Mostah se zahva- ljuje tem potom vsem onim, ki so pri- pomogli, da je veselica »pod Lipo« v Mostah dne 1. februarja tako sijajno uspela, vzlic intrigam od strani kleri- kalcev. Iz čistega dobička, ki je do- segel vsoto 3000 K, se je obdarovalo 28 najrevnejših moških otrok z obutvijo. Posebno pa se odbor za- hvaljuje spretnemu vodstvu sodrugu kapelniku Viasoku in podružnici »Svobode«, katere godba je igrala brezplačno. Torej še enkrat vsem, ki so pripomogli do tega tako lepega uspeha, najlepša hvala.

Zasebno uradništvo! Društvo zasebnega uradništva je dobilo 50 parov črnih čevljev za moške od št. 41—45. Par stane 250 K. Kdor na čevlje reflektira, naj se zgasi v društveni pisarni ob uradnih urah. Oddajati se bodo le proti takojšnje- mu plačilu.

Poučno predavanje o ženski do- mači obrti. V nedeljo, dne 22. t. m. ob 15. uri se vrši na Turjaškem trgu št. 3, to je v poslopiju Kmetijske družbe v II. nadstropju poučno predavanje o ženski domači obrti v Sloveniji in o nalogi osrednjega zavoda za žensko domačo obrt v Ljubljani. Predaval boe g. Ivan Vogelink, nadzornik čipkarskih šol na Slovenskem. K temu predavanju se uljudno vabijo že- ne in dekleta.

Semensko žito. Minula jesen ni bila povoljna za sejanje. Radi tega je ostala znatna površina zemlje, zlasti v naših južnih pokrajinah, nepose- jana. Ker je v največjem interesu dr- žave, kakor tudi vsakega pojedinca državljana, da pridemo do kar naj- višjega žitnega donosa v tem letu, pozivlja ministrstvo za prehrano in obnovo dežel vsa oblastva, vse kme- tijske organizacije in lastnike zem- ljišč, da zastavijo vse sile, da se zem- lja zaseje kar največ z jarim žitom in tako nadomesti, kar se je zamudilo v minuli jeseni. Ministrstvo hoče do- baviti iz aktivnih pokrajin potrebno množino semenskega žita. Žitni za- vod bo izvedel dovoz tega žita in ga izročil slovenski kmetijski družbi, da ga razdeli med kmetovalce. Naročila za semensko žito naj se tedaj pošilja- jo slovenski kmetijski družbi v Ljub- ljani.

Najcenejši dnevnih je vsekakor

„Naprej“

ki stane mesečno samo 8 kron,

počim stanejo drugi dnevniki po 10 K.

Delavci, delavke, sodrugi, sodružice,

sezite po njem!

Kultura.

V prid združenju gledaliških igrancev SHS v Ljubljani se vrši dne 25. t. m. v dramskem gledališču pre- miera William Shakespeara-ove ve- selice »Beneški trgovci« v prevodu Otona Župančiča (il. izpre- menjena izdaja). Na novo vpripori režiser g. Osipovič-Suvalov, ki na- stopi v vlogi Shyloka. V drugih glav- nih vlogah sodelujejo gg. Šaričeva, Daničeva, Danilo, Gabršček, Prigarc, Martinčević, Rogoz, Ločnik itd. V karnevalski sceni sodelujejo iz pri- jaznosti v pevskih točkah gg. Zikova,

Medvedova, Divota, Stepniowski itd. Balet je nastudiral g. Pohan. — Predprodaja vstopnic od 22. t. m. da- lje v dramskem gledališču.

Za staro pravdo. Poučna knjiž- nica »Ljudskega Glas« je že izšla. Knjižico, ki jo je napisal s. Ivan Er- javec, obravnava v poljudni obliki celotno vprašanje našega kmetijsko- delavskega ljudstva. Cena izvodu je 6 K. Naroča se pri upravi »Ljudske- ga Glas« v Ljubljani. Organizacije, če naroče večjo množino knjižic, dobe popust.

Zveza narodov se imenuje knji- žica, ki je te dni izšla, in obsega predgovor, uvod, zgodovinski pre- gled mirovnega gibanja, pojasnilo o zvezi narodov, besedilo o dogovoru o zvezi narodov (francosko) ter na- slovne mirovni zvez. Knjižica se dobi v vseh večjih knjigarnah. Na- roča se tudi pod naslovom: Petrin- čič, Loka pri Zidanem mostu. Cena 5K 50 v, po pošti 6 K 70 v.

»Priroda«, popularni časopis hr- vatskega prirodoslovnega društva. Izšla je druga številka s sledečo le- po in zelo zanimivo vsebino: Ewald: »Nevidljivi«: Hoaksin - Marges: »Štjemo rad naučnjaka«: Kučera: »Zvezdano nebo«. Pabercl. Razgo- vori. — Vsem našim čitateljem naj- topleje priporočamo »Priroda«, ki je postala s svojim lahkim in podučnim čitvom pravi naš ljudski list. Opo- zarjamo vse, da bo velika naklada knjalo zmanjkala, vsled česar se naj naroče na njo takoj, da ne bodo pri- klanjani za ono znanje, po katerem sega deset tisoč doveznih naročnik- kov »Prirode«. Naročnina znaša na leto 20 K. Članarina hrvatskega pri- rodoslovnega društva pa 30 K. Poš- le naj se na naslov: »Priroda«, Za- greb, Dmetrova ul. 1.

Iz stranke.

Zaupni sestanek Kmetško de- lavske zveze se bo vršil v nedeljo, dne 29. februarja 1920 ob 9. dop. v hotelu Tivoli v Ljubljani. Vsi, ki se sestanka udeležijo, se morajo zglasti prej, da dobe vabilo. Sestanek se bo posvetoval o nalogah Kmetško de- lavske zveze in drugih važnih vpra- šanjih kmetijskega prebivalstva.

Seja kovinarjev se bo vršila v sredo 18. t. m. takoj po delu v dru- štenih prostorih.

Mesečni shod lesnih delavcev v Trzinu se bo vršil v nedeljo, dne 22. febr. t. l. v prostorih konsumne- ga društva. Poroča sodr. Zore iz Ljubljane. Točna udeležba dolžnost!

Osrednje društvo oblačilne stro- ke za Slovenijo v Ljubljani sklicuje svoj I. redni občni zbor, ki se bo vr- šil v nedeljo 22. t. m. ob 8. uri dop. v dvorani Krekov trg 10/1. (hiša Im- pex. — Dnevni red: 1. Poročilo na- čelnika, tajnika, blagajnika in nad- zorstva; 2. volitev odbora; 3. uje- dinjenje; 4. sprememba pravilnika; 5. razno. — Vabljeni so razen de- legatov tudi člani ljubljanske po- družnice.

Občni zbor kovinarjev, podruž- nice Sava-Jesenice se bo vršil v nedeljo, dne 22. t. m. ob 3. uri pop. v salonu pri »Jeleni«. Vsi na shod. Vič-Glince. Diskusijski večer se vrši pri g. Kramarju v sredo, dne 18. t. m. ob 7. uri zvečer. Dnevni red je važen.

Odb. sela in zaupnikov ljublj- ske podružnice »Svobode« se bo vr- šila v četrtek, dne 19. t. m. ob pol 8. uri zvečer v društvenih prostorih, Selenburgova ulica 6. II. nadstropje. Vsled važnosti dnevnega reda polno- številna udeležba dolžnost.

Najnovejša poročila.

Sovjetska Rusija in pri- morski Slovenci.

Trst, 16. Včerajšnja »Edinost« objavlja: Firenze, 11. svečana. Za- tne zasedanje italijanske poslarske zbornice, ki bi moralo pokazati vso dozorlest ljudskih zastopnikov gle- de »franskega vprašanja in miditi svetlino sliko neomajne volje Ita- lije za pravično rešitev vprašanja, ki katere je odvisno vse bodoče gospo- darsko in politično življenje dveh so- sednih narodov. Je razkrilo vso zmešnjavo in neumevanje delanske- ga položaja, vso omejenost in kon- fuznost znanja politike italijanskih državnikov. Medtem, ko je del po- slancev zagovarjal najnovejši Lord George in Nitiljev predlog, je drugi del odločno obsajal tako rešitev in zahteval brezposojno udeleštvev londonske pogodbe. Socialisti so, kakor vedno, trdili, da zamore je in- ternacionalna rešiti zamotana narod-

nostna vprašanja in povderjati pred vsem samoodlobo Reke.

Le nekaj se je zgodilo, kar je za- tatila uradna agencija »Stefan« in njo večina laških listov. Ko je nam- reč v sept. 6. t. m. poslanec Colona di Cesaro (nečak Sonninov in prijatelj Scialoja) očital Nitilju, da je preveč popustil imperialističnim zavezni- kom, je toplo priporočal približanje Italije k sovjetski Rusiji in prebra- med splošno pozornostjo cele zbor- nice pismo ruskega komisarja za vnanje stvari, Čičerina, naslovljeno na italijansko vlado, kjer pravi Čiče- rin, da bi ruskega naroda nič ne lo- čilo od italijanskega, posebno če bi se uredila vsa vprašanja, ki zadeva- jo Slovence!

Ta del pisma je tako važen, za- ume, vije ruskega stališča napram jadranskemu vprašanju, da ga je »Stefan« — zatajila. Dejstvo je to- rej, da:

1. se Rusija živo zanima za pe- tek porajanj med Jugoslavlani in Ita- lijani.

2. Da Ljeningova Rusija ni poza-abila bratske krvi, ki veže vse Slo- vane.

3. Da razmere v zasedenem ozemlju niso le notranja zadeva Ita- lije, čpa pa tvorijo točko razpravi- lani ne samo pri ententi, ampak tudi za Rusijo, ki je izključena od mirov- ne konference.

4. Da je razmerje med Italijo in Rusijo v ozki zvezi z ureditvijo vpra- šanj, ki zadevajo Slovence.

Posledice teh dejstev so jasne. Ali jih bodo v Rimu pravično cenili in upoštevali? Največje zlo za vso Italijo bi bilo, če bi jih ne upo- števali!

SESTAVA VLADE POVERJENA PROTIČUP

Ljubljanski »Slovenec« in »Jug- slavija« poročata, da je Vesnič vrnil mandat za sestavo nove vlade v Beogradu. Po njihovem mnenju dobi mandat za sestavo vlade Protic. Vprašanje se odloči morda danes. Položaj je kljub tem vestem do dan- es še popolnoma nejasen, ker je dvomljivo, da bi opozicija dobila do- velj zaslombe.

NEMČIJA MORA PLAČATI VOJ- NA POSOJILA.

LDU, Praga, 17. (ČTU.) »Pravo Lidu« predlaga danes, naj čehoslova- ška republika v zmislu člena 223. versajleske mirovne pogodbe za- hteva od Nemčije poravnavo starih vojnih posojil. Ta člen določa, da morajo Nemčija in njeni zavezniki povrniti vso škodo, ki so jo povzo- čili vsled prisilnih posojil, denarnih glob ali vsled drugačnih izsiljevanj. Ni dvoma, da je stara država izsilila od prebivalstva velik del vojnih po- sojil. Reparacijska komisija bo naj- kasneje 1. maja 1921. naznanila vsoto povračila, ki ga ima plačati Nemčija. — Na drugi strani pa zahtevajo nem- ški krogi, naj čehoslovaška republi- ka plača vojna posojila.

KOZE V TEŠINJU.

LDU Moravska Ostrova, 17. (ČTU.) Na konferenci zdravnikov se je sporočilo, da je na tešinskem ozemlju pretekli teden vsega skupaj obbolelo 40 oseb za kozami. V okoli- šu Ostrove so gotovili 6 novih slu- čajev Storišni so vsi koraki, da se bolezen ne razširi.

ČEHOSLOVAŠKA KRONA PADA.

LDU, Praga, 17. (ČTU.) Kakor javlja »Tarifanzeiger«, plačuje Av- strija svoje nakupe v inozemstvu, zlasti v Švici v čehoslovaških kro- nah, vsled česar pada tečaj teh kro- n. Vsled tega nameravajo prepovedati izvoz čehoslovaških bankovcev.

STAVKA V ROTTERDAMU IN AMSTERDAMU.

LDU London, 17. (DimKU. — Brezlično.) V Rotterdamu in Am- sterdamu stavka 15.000 pristaniških delavcev. Vsled tega je ladjski pro- met popolnoma ustavljen.

Pristopajte k izobraževal- ni organizaciji »Svoboda«.

Iz Slovenije.

Šmartno pri Litiji.

Kakor smo izvedeli od gotove strani, nameravajo naši klerikalci ob- priliki prvega svojega klerikalnega shoda pomesti socialiste na cesto. Ali naši delavci, in za to bodite brez skrbi, so toliko zavedni, da ne bodo prišli več poslušati klerikalnih čve- karti v vašo norišnico. Saj vemo,

da vas je strah pred ugovori in da se bojite pravične ljudske sodbe a S. L. S. Ljudje bodo z vašo stranko pošteno obračunali, ker mora tudi v naši občini biti konec zanikernemu klerikalnemu gospodarstvu. Ljudstvo se vzbuja in spoznava, da je mogoča edinole v social. dem. str. pot do boljše bodočnosti! Sodrugi, na delo, in naša stara pravda bo dobljena! Živel internacionalni socializem! Živel naš delavski proletarijat! Žive- la socialistična občina! Doli pa s črno in belo kapitalistično interna- cijono!

Žljani most. Neki zvezar je nale- pil po vseh kotih in oglih letake, ki vabijo delavce, da pristopijo k »edi- ni nepolitični, strogo narodni organi- zaciji jugosl. železničarjev«. Seveda ni ta gospod zvezar pomislil, da bi se dalo kvečjemu še kaj izmesetariji v slučaju, če delavci teh narodnih gospodarstev še ne bi poznali. Toda mi vas poznamo predobro in se nam zdi le škoda dragega papirja in črnila, ki se ga je porabilo zastoj. Kako neki se boste zvezarji potegovali za naše delavske interese, ko bi nam vendar najraje še to malo, kar smo si s protokolom sporazuma priborili, iz same strankarske zavisti odjedli. Pri ravnanstvu južne železnice se- de samo pristaši zveze in vpeljejo noč in dan, da je to zboljšanje plač propast države! V taboru takih lju- di, ki mislijo, da so postali njihovi zvezarji in živci vsled tega, ker imajo maturo, čez noč drugačni in boljši od naših, mi ne bomo iskali zaslombe. Vedno očitate delavcem, da je danes bolje delati s krampom v dežju in mrazu in v slabih capah na progi, ali niti eden izmed vas še ni tega prak- tično dokazal s tem, da bi zapustil lepo zakurjeno pisarno in prijel za tako poveličevani kramp in lopato, temveč vas še vedno slšimo psova- ti delavce z »zavukanim in razcapa- nim delavcem in kmetom.« Gospodje so zelo učeni, a tega vseeno ne vedo, da je tisočero delavskih rok vsivarilo stroje, položilo tračnice, izravna- lo hriba in doline, ter da bi gospod- je zvezarji niti svinčnika ne imeli za pisanje, če bi ne bilo nas »umazanih delavcev«. Bodite brez skrbi! S ta- kim »bratji«, ki bi nas raje danes ne- go jutri vklenili v železne spone in napravili iz nas množice brezprav- nih sužnjev, ne bomo delavci nikdar pili bratovščine. Bodite si svesti, da je vsa gospoda Deržičevega kalibra za nas delavce le odganjajoče sred- stvo! Mi delavci pa bodimo še vna- dalje složni in se zavedajmo, da si bomo naše pravice priborili edinole na ta način!

Najbolj zanimiv in vsebinsko popoln je dnevnik

„Naprej“

ki zagovarja in brani izkoriščenega proti izsesovalcu. Zatorej, delavci in delavke, proč z meščanskimi listi!

V Vaše družine spada le de- lavski list »Naprej“!

Aprovizacija.

Prodaja sladkorja za zamudnike iz I. do V. okraja. Zamudniki iz I. do V. okraja dobe sladkor po sledečem redu: I. okraj v petek, dne 20. febr., dop., II. okraj v petek, dne 20. febr., pop., III. okraj v soboto, dne 21. febr., dop., IV. okraj v soboto, dne 21. febr., pop., V. okraj v ponedeljek, dne 23. febr., dop. Za VI. do IX. okraj se pravčasno objavi.

Prireditve.

Deška in dekliška meščanska šola v Trzinu priredi v soboto, dne 21. fe- bruarja t. l. ob 20. uri (9. uri zvečer) v šolski telovadnici I. šolarsko aka- demijo, ki se ponovi v nedeljo, dne 22. februarja 1920 ob 15. uri (3. uri popoldne) za okoliško dečo. Na spo- redi so deklamacije, proste telovad- ne vaje in skupine, dvo- in četvero- glasno petje s spremljevanjem kla- virja, solo-točka za gosli s klavirjem in duet za 2 gosli. Vsi dohodki so na- menjeni za nakup učnih pripomoč- kov revnim učencem. K obilni ude- ležbi vabi učiteljski zbor meščanske šole.

Izredni občni zbor Pod. društva jug. akad. v Ljubljani se bo vršil 18. t. m. ob 2. uri popoldne. Ker je za- deva važna, pridite vsi.

Zveza poštnih organizacij v Ljub- ljani vabi člane vseh poštnih dru- štev na sestanek, ki se bo vršil v petek, dne 20. t. m. ob pol 20 uri v pismonoški dvorani na glavni pošti. Radi važnosti predmeta se proši toče- ni in polnoštevilne udeležbe. — Od- bor.

Društvo državnih uslužbencev kraljevstva SHS za slovensko ozemlje v Ljubljani priredi v četrtek, dne 19. t. m. ob pol 20. uri v veliki dvorani »Mestnega doma« javni shod vseh javnih nameščenecv. Dnevni red: Ukinitje izplačila višjih draginskih doklad in položaj javnih nameščenecv. Vabljeni vsi tovaršice in tovaršice, da se shoda v kar najpomembnejšem številu udeležijo. — Odbor.

Slovensko obrtniško društvo v Ljubljani vabi vse svoje člane in ostale v Ljubljani samostojne obrtnike na važni prijateljski sestanek, ki se bo vršil v soboto, dne 21. februarja 1920 ob 7. uri zvečer v steklenem salonu hotela »Lloyd«. Ker so na razgovoru važne zadeve, ki se tičejo v Ljubljani stanujočih obrtnikov, je želeli, da se obrtniki omejenega sestanka v polnem številu udeležijo.

K vprašanju vojne odškodnine v zasedenem ozemlju.

Naše Goričane, katerim je vojna uničila popolnoma ali deloma njihovo premoženje ali nepremoženje, želimo v največji meri vprašanje, kako pride do odškodnine za izgubljeno premoženje. Italijanska vlada je v tem pogledu izdala celo vrsto naredb, katere je v izveličku objavila tudi »Goriška Straža«. Vendar so določbe teh naredb jako pomanjkljive. Zlasti pa ostala popolnoma odprta vprašanje, ali imajo pravico zahtevati odškodnino od italijanske vlade tudi one

osebe, ki so se izselile iz zasedenega ozemlja iz tega ali onega razloga. Po obstoječih predpisih ni mogoče vsakdo, ki je vsled vojne pretrpel kako škodo na svojem premoženju v zasedenem ozemlju, zahtevati odškodnino tekom enega leta po izvršeni aneksiji. Hipotečni zavod v Gorici pa daje že sedaj posojila proti 3% obrestovanju na zneske, ki jih bodo prizadele osebe imele pravico prejeti z gorenjega naslova. Formalnosti, katerim je treba zadostiti, pa so velike. Zato je neobhodno potrebno, da vsak prosilec na lico mesta s pomočjo kakkega pravnega zastopnika, uvede potrebne korake, da pride do odškodnine odnosno posojila. Kar se tiče premoženja, mora najti štiri priče, da je dotične nepremičnine res posedoval, in da so mu bile vsled vojne uničene ali poškodovane. Kar se pa tiče nepremičnin, je potrebna sodna cenitev ali pa cenitev od strani »Genio militare«. Dogaša se tudi, da »Genio militare« na zahtevo lastnika izvrši potrebna popravila na poškodovanih poslopijih in da se potem stroški predznajujejo na odškodnino, ki jo bo lastnik svoj čas prejel. Za vse to pa je nujno potrebno, da se osebe, ki nameravajo prositi za odškodnino ali sedaj začasno za posojilo, vrnejo v zasedeno ozemlje in tam same ukrenejo vse potrebno. V Gorici se nahaja več slovenskih odvjetnikov, ki bodo radi šli našim ljudem na roko, da dosežejo kar se sploh da doseči. Svarimo pa vse naše ljudi, da bi sedaj

na lim kakim odposlancem goriških italijanskih odvjetnikov, ki gotovo nimajo drugega namena, kakor da lim prazniho žepo. P. P.

Knjižnica dnevnika »NAPREJ«.

Času primerno čtivo kupujte, čitajte, razširjajte

BROŠURE:

Temeljna načela socialne demokracije (Erfurtski program). Spisal Karel Kautsky.
I. Kdo uničuje proizvajanje v malem? Cena 30 vin.
H. Proletariat. Cena 30 vin.
III. Kapitalistični razred. Cena 80 v.
IV. Država prihodnosti. Cena 40 vin.

Propagandni spisi:

Narodno vprašanje in Slovenci. Cena 10 vin.
Vojna in socialna demokracija. Cena 30 vin.
V dobi klerikalizma. Cena 40 vin.
O konsumnih družinah. Njih pomen in važnost za delavsko ljudstvo. Cena 20 vin.
Primož Trubar in slovensko ljudstvo. Cena 80 vin.
Prvi majek 1918. Cena 1 K.
Vun z enako volilno pravico! Proč s carino na živila. Cena 40 vin.
Zvišanje duhovniških plač. Cena 10 v.
Tajnost španske inkvizicije. II., III. in IV. zvezek. Vsak zvezek po 10 vin.
Krst sv. Vladimira. Cena 50 vin.

Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost. Cena 70 vin.
Socializem in moderna veda. Cena 1 K 20 vin.
Strahovi. Cena 30 vin.
Cerkvene pristojbine ali štolnina. Cena 30 vin.
Razprave VII. rednega zbora jugosl. soc. dem. stranke iz l. 1909. Cena 60 vin.
Razprave X. rednega zbora jugosl. soc. dem. stranke iz l. 1917. Cena 1 K 50 vin.
Koliko pritiče družinam v poklicanih? Cena 20 vin.
Delavske razglednice. 2 vrsti. Cena 20 vin.
Majniške razglednice. Serija po 1 K.
Pripovedni in znanstveni spisi:
Lurška pravljica. Cena 40 vin.
Francka in drugo. Spisal Etbin Krstan. Cena 50 vin.
Dr. Janez Bleiweis in njegova doba. Cena 1 K.
Primož Trubar in naša reformacija. Cena 50 vin.

Pot k socializmu. Dr. Oto Bauer. Cena 2 K.
Pod spovednim pečatom. II. del. Cena 2 K.
Šlezke pesmi Bezruč-Albrecht. Cena 7 K.
Demokracija, letnik 1918, nepopoln I. zvezek à 1 K, drugi letniki po 10 kron.
Pogled v novi svet. Cena 60 vin.
Demokratizem in ženstvo. Cena 60 v.
Naši zapiski. Nekaj letnikov nepopolnih. Posamezna številka 50 vin.
Pri vseh teh brošurah so cene višje za 30%.

Sodrug, sodružice! Naročajte zgornje knjižice naravnost ali po dopisnici pri upravi »Napreja«, Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6, I. nadstropje. — Vse podružnice »Svobode« opozarjamo, da skrbno marljivo za razširjanje zgoraj navedenih brošur.

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik: Rudolf Golouh.
Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Sol v vsaki množini

tudi cele vagone

oddaja importna ter eksportna tvrdka

FERDO SERT, Maribor,

Koroška cesta št. 21.

Kupijo se dvokolesa rabljena ali tudi pokvarjena šivalni in pisalni stroji, motorji ter avtomobili. F. Batelj, trgovina z raznimi stroji, Ljubljana, Stari trg št. 28.

Ženitna ponudba. Radi pomanjkanja znanja se želim seznaniti z gospodično ali vdovo v starosti do 35 let, ki bi imela malo posestvo, trgovino ali denar v gotovini v svojo skorajšnje žentive. Sem mizarški mojster, star 33 let ter imam več tisoč kron prihrankov. Ponudbe, če mogoče s sliko pod »Tajnost« na upravo »Napreja«.

Mladenec, 23 let star, obrtnik iz dežel, žele, bi se takoj oženil z mlado, zdravo gospodično ali tudi vdovo, ki ima nekaj premoženja ali morda posestvo. One, ki imajo veselje in korajž za to, naj mi pošljejo svoje ponudbe s sliko na upr. »Napreja« pod »Pomlad«.

„Vardar“ - sladna kava -

izdelek I. jugoslov. tovarne sladne kave Jove Gigović, Nova Gradiška, Slavonija. V zavojih po 200 in 500 g v originalnih zabojih po 50 kg netto, po najnižji ceni, franko vsaka želez. postaja se dobiva pri

J. GIGOVIĆ, Maribor IV., Glavni trg 21.

KAJO DELIĆ, zlatar in draguljar

Ljubljana, Hlišerjeva ul. 4
priporoča svojo zlatarsko in draguljarsko delavnico za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebovanje. V zalogi ima zlatnine in srebro, poročne prstane po vseh uzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah, ali pa izmenjava za novo blago.

Miši, podgane, stenice, ščurki!

Izdelovanje in razpošiljanje preizkušene radikalno učinkovitega uničevalnega sredstva, za katero vsak dan dohajajo zahvalna pisma. Za podgane in miši K 6-; za ščurke K 6-; posebna močna tinktura za stenice K 6-; uničevalce moljev K 3-; prašek proti mršesom K 5-; mazilo proti ušem pri živalih K 3-; prašek za uši v obleki in perilu K 3-; prašek proti pernini ušem K 3-; tinktura proti mršesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) in mravljam K 3-. Pošilja po povzetju Zavod za pokončevanje mršesa M. Jünker, Zagreb 40, Petrinjska ul. 3/III. 14

gospodinja, boljša oseba, ki zna dobro kuhati, samostojno voditi celo gospodinjstvo, oskrbovati mlado deklico in dečka ter vsled celodnevne zaposlenosti hišne gospodinje v trgovini nadzirati sploh vse hišne posle. — Ponudbe na Josip Weiss, pekar, Karlovac.

Dimnikarska obrt na Koroškem se takoj proda. Naslov v upravi »NAPREJ« pod »Korotan«.

Kupim vsako množino cinkainvinca po najvišjih cenah.

M. Ussar, kleparnica, Maribor, Schillerjeva ulica 17.

Zobozdravnik
M. U. dr. Zv. Janežič
se je nastanil na Bledu.
Ordinira od 9. do 12. ure.

Zanesljivega kočijaža sprejme
Kolinska tovarna v Ljubljani.

Eterično jelkino olje rektif. in Jelkin - Ekstrakt priporočam lekarnam, drogerijam, zdraviliščam itd.
Malinov sok (succus) prozorno čist, na drobno in debelo onim, ki razpolagajo z sladkorjem.
Sadne esence in kompozicije za izdelavo pokalic so vedno razpoložljive za Sodavičarje.
Srečko Potnik, Ljubljana, Šomškova ulica 27.

Skaboform se zopet dobiva!
Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v najbližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno **dr. Flescha orig. Skaboformovo mazilo.** Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder »Skaboform«. Dobiva se po vseh lekarnah. — Generalna zaloga za Ljubljano in okolico
Rihard Sušnik pri »Zlatem jellenu« IV., — — — Marijin trg. — — —

J. Kelc, krojač za gospode in dame
Maribor, Stolna ulica 5
prevzema vsa v to stroko spadajoča dela, kakor obleke za gospode, kostume za dame, uniforme itd.
Cene najnižje, postrežba najtočnejša.

Marija Tičar, Tovarniška zaloga
= Ljubljana = papirja =
Selenburgova ulica. :: in razglednic ::

Stavbeno inženir. podjetje
in tehniška pisarna
Inženir dr. Mirosl. Kasal, oblastveno poverjen stavbeni inženir Ljubljana, Hlišerjeva ulica št. 7.
Spec. stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe. Izraba vodnih sil.
Prevzema v izvršitev vse stavbe stavbeno inženirske stroke in izvršitev vseh tozadevnih načrtov. Zastopstvo strank v tehniških zadevah. Nasveti itd.

Cigaretni papir
sledede vrste:
Golub, Club, Abadie, Samum
priporoča na debelo:
„Uranus Papirnica“
Ljubljana, Mestni trg št. 11.

LES
rezan, tesan, okrogel, kupuje
„SEVER“
družstvo lesnih industrij alcev dravske doline
MARIBOR, Tegetthofova cesta št. 43.

Kirurg dr. Mirko Černič
primarij občne javne bolnice v Mariboru,
bivši večletni operater na kirurški vseučiliški kliniki prof. Hochenegga na Dunaju — — —
ord. od pol 3 do 4 (razven nedelj in praznikov)
Maribor, Magdalenski trg 9-1.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA
LJUBLJANA, SELENBURGOVA UL. 1.
Interesna skupnost s hrvatsko eskomptno banko in srbsko banko v Zagrebu.
Izvršuje vse bančne transakcije :: najkulantneje ::
SPREJEMA: Vloge na knjižico in na tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.
KUPUJE in PRODAJA: devize, valute, efekte itd.
ESKONTIRA: menice, terjatve, fakture
Brzojavi: ESKOMPTNA.
DAJE: kredite in predjume na blago, efekte itd.
IZDAJA: akreditivo na vsa tu in inozemska mesta.
POSPEŠUJE: trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz.
Int. telefon št. 146.

Glavnica: 200.000.000 kron. Rezerve okrog 150.000.000 kron.
Podružnica kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani,
Prešernova ulica 50 v lastnem poslopiu.
Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; borzna naročila; sprejem in oskrba depozitov z vesno revizijo zrebalnih efektov; samoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom strank; krediti in predjumi vsake vrste; inkaso in eskontiranje; nakazila in izplačila na vsa mesta tu- in inozemstva; potovalna kreditna pisma; sprejem denarnih vlog na knjižice in tekoči račun, itd. — —